

*Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2012
6. volební období*

173.

USNESENÍ

*výboru pro evropské záležitosti
z 24. schůze konané dne 12. ledna 2012*

k Návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni /kód dokumentu 10834/11, KOM(2011) 290 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministra zahraničních věcí JUDr. Vladimíra Galušky, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Viktora Paggio a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Viktor Paggio v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni

**KOM(2011) 290 v konečném znění, kód Rady 10834/11
Interinstitucionální spis 2011/0138 (COD)**

- **Právní základ:**
Článek 77 odst. 2 písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
31. 5. 2011
- **Datum projednání ve VEZ:**
31. 8. 2011 (1. kolo)
- **Procedura:**
Spolurozhodování.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 6. 9. 2011, doručené výboru pro evropské záležitosti dne 19. 9. 2011 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**

Předložený návrh přináší v pořadí již devátou změnu *nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum* (tzv. negativní seznam), *jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni* (tzv. pozitivní seznam). Tyto seznamy se týkají oblasti krátkodobých víz (pro pobyt do 3 měsíců), která upravuje *nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)*.

Předchozí změny nařízení č. 539/2001 souvisely především s revizí pozitivního a negativního seznamu v reakci na události v oblasti vnějších politik EU. Během posledních let však vyvstala potřeba provést také některé změny v samotném textu nařízení, které budou lépe odrážet aktuální situaci v oblasti společné vízové politiky. Cílem předloženého návrhu je tak zejména:

- stanovit vízovou ochrannou doložku, která za stavu nouze, kdy je naléhavě nutné reagovat na obtíže, jimž členské státy čelí, umožní rychle dočasně pozastavit zrušení vízové povinnosti pro třetí zemi uvedenou v pozitivním seznamu;

- změnit některá ustanovení tak, aby byla plně v souladu s ustanoveními Smlouvy o fungování Evropské unie a vízového kodexu¹;
- zvýšit právní jistotu některých osob doplněním pravidel pro určité situace, na něž se nařízení dosud nevztahovalo²;
- učinit další krok k úplné harmonizaci společné vízové politiky stanovením důkladněji harmonizovaných pravidel týkajících se vízové povinnosti či osvobození od ní;
- stanovit jasná pravidla ohledně vízové povinnosti či osvobození od ní pro držitele propustek a nejrozličnějších pasů vydaných subjekty mezinárodního práva;
- přijmout nové ustanovení týkající se nutnosti odchýlit se od společných vízových pravidel v souvislosti s povinnostmi vyplývajícími z mezinárodních dohod.

• Obsah a dopad:

Nejvýznamnější novinkou, kterou návrh přináší, je zavedení tzv. vízové ochranné doložky, která má pro členské státy představovat pojistku před náhlým přílivem státních příslušníků třetích zemí. Komise by na základě ní měla mít v případě náhlého přílivu státních příslušníků z jedné či více třetích zemí pravomoc rozhodovat o dočasném pozastavení zrušení vízové povinnosti.³ Návrh obsahuje konkrétní vymezení situací, kdy by bylo možné ochrannou doložku využít (stav nouze).⁴ V případě, že by se některý z členských států ve stavu nouze ocitl, mohl by učinit oznámení Komisi obsahující řádné odůvodnění podložené příslušnými údaji a statistikami včetně popisu opatření, která přijal k nápravě situace. Při posuzování konkrétního případu by Komise měla zohlednit, kolik členských států je stavu nouze vystaveno a celkový dopad této situace na stav migrace v EU. Rozhodnutí o pozastavení zrušení vízové povinnosti může Komise vydat do tří měsíců po obdržení oznámení.⁵ Návrh umožňuje pozastavit zrušení vízové povinnosti na dobu šesti měsíců s možností prodloužení až o devět měsíců. Před koncem platnosti jejího rozhodnutí by měla Komise předložit Evropskému parlamentu a Radě zprávu o aktuální situaci vypracovanou ve spolupráci s dotčeným členským státem.

Další změna souvisí s důkladnější harmonizací pravidel týkajících se vízové povinnosti či osvobození od ní. Návrh v této souvislosti mění ustanovení nařízení č. 539/2001 týkající se výjimek z vízové povinnosti nebo z osvobození od vízové povinnosti, jež může stanovit členský stát. Tyto výjimky lze podle návrhu udělit držitelům diplomatických pasů, služebních či úředních pasů nebo zvláštních pasů, civilní posádce lodí plavících se v mezinárodních vodách a držitelům propustek, diplomatických nebo služebních pasů vydaných určitými mezinárodními organizacemi nebo jinými subjekty mezinárodního práva.

Návrh nově zavádí také možnost členského státu osvobodit od vízové povinnosti uznané uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti a jiné osoby, které nemají žádnou státní

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

² Např. pravidel, která se vztahují na uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti.

³ Vzhledem k nutnosti rychlé reakce by rozhodnutí o dočasném pozastavení zrušení vízové povinnosti bylo přijímáno postupem projednávání ve výborech v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (tzv. komitologické nařízení), přijatým na základě čl. 291 SFEU.

⁴ Stav nouze musí splňovat znaky popsané v čl. 1a odst. 1 návrhu: a) v předešlých 6 měsících více než 50% nárůst nelegálně pobývajících příslušníků dané třetí země ve srovnání s předchozím 6 měsíčním obdobím; b) v předešlých 6 měsících více než 50% nárůst žádostí o azyl ve srovnání s předchozím 6 měsíčním obdobím s poměrem přiznání azylu menším než 3% za toto předešlé 6 měsíční období (co se týče žadatelů z dané třetí země); c) v předešlých 6 měsících více než 50% nárůst počtu odmítnutých žádostí o readmisi vůči dané třetí zemi, pokud jde o její občany, ve srovnání s předchozím 6 měsíčním obdobím.

⁵ Komise není v případě obdržení oznámení povinna jednat. Rozhodnutí o pozastavení zrušení vízové povinnosti tedy vydat může, ale nemusí.

příslušnost a pobývají ve Velké Británii nebo v Irsku a jsou držiteli cestovního dokladu vydaného těmito členskými státy.⁶ Tak by měla být zvýšena právní jistota osob, jejichž postavení dosud nebylo nařízením upraveno.

Další novinkou, kterou návrh v této oblasti přináší, je možnost členských států stanovit na základě Dohody o přidružení mezi Tureckem a ES výjimky z vízové povinnosti pro turecké státní příslušníky, kteří během pobytu poskytují služby.⁷

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR předložený návrh podporuje, avšak zároveň upozorňuje na neefektivnost stávající právní úpravy v otázce mechanismu vízové reciprocity. Ve svém stanovisku tak vyjadřuje záměr se tímto problémem do budoucna intenzivně zabývat a pokusit se prosadit mechanismus funkčnější a účinnější. Co se týče připomínek k samotnému obsahu návrhu, v případě vízové ochranné doložky vláda navrhuje přidat mezi podmínky jejího využití kritérium ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti. Hodlá rovněž usilovat o zkrácení vnitřních komitologických procedur pro přijetí příslušného opatření Komisí. K ostatním bodům návrhu nemá vláda ČR v zásadě žádnou vážnější připomínku.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Projednávání předloženého návrhu v Evropském parlamentu je v současné době ve fázi prvního čtení. V Radě EU již bylo zahájeno jeho projednávání.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **p o d p o r u j e** přijetí návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni;
2. **ž á d á v l á d u Č R**, aby jej informovala o dalším průběhu a výsledcích jeho projednávání.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Viktor Paggio v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru

⁶ Tyto dva členské státy nařízení neaplikují.

⁷ Toto ustanovení vychází z nedávného rozhodnutí ESD v případě „Soysal“ (2006/C 190/13).